

El sistema financer català salta pels aires en poc més d'una dècada

A l'espera d'aclarir el futur del Sabadell, amb Caixabank convertida en una gran entitat estatal i amb un oligopoli creixent, l'escenari pot perjudicar les empreses i les Administracions de Catalunya

Marc Font
BARCELONA

En poc més d'una dècada, el mapa financer català s'ha transformat radicalment. Com si fossin fitxes de dòmino, les caixes d'estalvis van anar caient per ser engolides per altres entitats o transformar-se en un banc gegantí. En diferents processos, el BBVA va absorbir les antigues caixes de Sabadell, Manlleu i Terrassa –que s'havien fusionat sota la marca Unnim–, i les de Catalunya, Tarragona i Manresa –que van impulsar Catalunya Banc–; Caixabank va quedar-se Caixa de Girona i les restes de l'antiga Laietana arran de la imminent fusió amb Bankia; i Caixa Penedès va anar a parar al Banc Sabadell. L'entitat de l'estrella, que el 2017 va traslladar la seva seu social a València, ha aprovat la fusió amb Bankia –que té el Govern espanyol com a principal accionista–, mentre que el Sabadell –amb seu a Alacant des del mateix any de l'1-0– ha trencat les negociacions per ser integrat pel BBVA. Quines conseqüències en clau catalana tenen aquestes operacions? Es pot dir que encara existeix un sistema financer català? Hi ha alternatives?

“Ja no es pot parlar d'un sistema propi”, afirma Francesc Cabana, historiador de les finances i l'economia catalana. En una línia similar, l'economista Modest Guinjoan apunta que, “si hi havia un clúster financer català, ja ha desaparegut completament; és una cosa del passat arran de la desapa-

Clients fent cua en una oficina de Caixabank, abans de la pandèmia.

riació del sistema de caixes i les darreres operacions”. Amb tot, afegeix que els processos de concentració que ho han provocat són un fenomen “global, no específic de Catalunya”. El també economista i catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra Guillem López Casasnovas ho matisa i exposa: “Jutjo el qualificatiu de mapa financer català no en funció d'on són les seus i, fins i tot, d'on són els propietaris, sinó si mantenen una xarxa al servei de l'economia catalana. I, en aquest sentit, el Sabadell forma part d'aquesta catalanitat empresarial, perquè ajuda molt l'empresa catalana”.

El també exconseller del Banc d'Espanya recalca que “no sembla que Caixabank s'hagi destacat per la catalanitat els últims temps” –de fet, s'ha transformat en un gran banc estatal, el que té més quota de mercat–. A l'hora d'analitzar els moviments al sector, detalla que des dels organismes reguladors “sempre hi ha l'ànim de protegir l'estabilitat financera”, cosa que

explica que es fomentin determinades operacions corporatives per augmentar les provisions i la solidesa de les entitats, però explica que alhora cal vetllar perquè siguin bancs “que funcionin, donin crèdits i ajudin les empreses a sortir del país”. “Aquesta és la seva funció important per a l'economia i és la que justifica la sobreprotecció del sector financer, però a vegades no ho és tant per als bancs”, afegeix. Per aquesta raó, considera que si el Sabadell aconsegueix sanejar-se i mantenir-se en solitari oferint el servei a l'economia catalana, “el supervisor hauria d'estar content”.

Pèrdua d'arrelament

Francesc Cabana considera que operacions com la de Caixabank i Bankia afecten les empreses i les Administracions catalanes, ja que està convençut que les grans decisions de l'entitat resultant es prendran des de Madrid. “Quedar-se sense bancs és important, la Caixa de Pensions va fer de

Un caixer de la cooperativa Caixa d'Enginyers, la principal entitat financera amb seu a Catalunya en l'actualitat, amb més de 200.000 socis, el 70% al Principat.

Francesc Cabana:
**“Tot govern té un banc
 al darrere perquè li
 solucioni els problemes”**

Modest Guinjoan:
**“Les empreses i
 particulars tenen ara
 menys llocs on triar”**

López Casasnovas:
**“Que els bancs ajudin
 les empreses justifica
 la sobreprotecció”**

que [aquestes entitats] es posin d'acord per pactar de manera tàcita o no tàcita. A més, que les entitats siguin cada vegada més grans vol dir que guanyen poder davant de l'autoritat monetària”. López Casasnovas hi afegeix: “Quan t'oligopolitzes, perds la capacitat que les entitats siguin més granulars i puguin estar al servei de les particularitats. El que fa és estandarditzar des del centre, unificar, però perds els sensors que haurien d'estar al servei de l'economia”.

El paper de l'ICF

Ara mateix, la principal entitat financera amb seu a Catalunya és la cooperativa Caixa d'Enginyers –Caixa Guissona té una dimensió molt menor i Arquia, l'antiga Caixa d'Arquitectes, va traslladar la seu a fora el 2017–, que supera els 200.000 socis –prop del 70% al Principat–. El primer semestre del 2020 va tenir un volum de negoci de 7.500 milions, un 12% més que el mateix període de l'any anterior. A preguntes d'aquest mitjà, el seu director general, Joan Cavallé, destaca: “Les cooperatives de crèdit hem transitat la crisi financera sense haver rebut diners públics i hem experimentat des d'aleshores un creixement continu”. I afegeix com a punts forts de l'entitat la “proximitat a les necessitats” de la seva “base social”, i que la seva mida mitjana els permet “agilitat en l'adaptació canviant a la realitat del context econòmic”. Per Guinjoan, té una oportunitat de créixer “mantenint l'arrelament”.

banc de la Generalitat a la Segona República. Tot govern té un banc al darrere perquè li solucioni els problemes que pugui tenir. No és que hi tingui una participació, però hi té una relació especial. I si no tenim bancs aquí, doncs malament”, comenta, i afegeix que l'operació “és clarament una patacada a la posició independentista”. “I no sé si se n'han adonat”, agrega. Modest Guinjoan, per la seva banda, argumenta que la desaparició d'unes entitats i la pèrdua de catalanitat de les altres “afecta, perquè es perd proximitat i arrelament al territori. La interlocució passa a ser més distant, i això pot afectar tant el sector públic com el sector empresarial”.

Una altra de les conseqüències dels darrers moviments és que s'accentua la concentració bancària, de manera que tres o quatre entitats acaparen al voltant del 70% de la quota de mercat a l'Estat. Per Guinjoan, amb això “les empreses i els particulars tenen menys llocs on triar i és més fàcil

JORDI PUJOLARACN

La banca ètica, una alternativa que guanya força

El sector, que destaca per la transparència, l'any passat va gestionar un estalvi de 2.245 milions i pot tenir una oportunitat per créixer

M. F.
BARCELONA

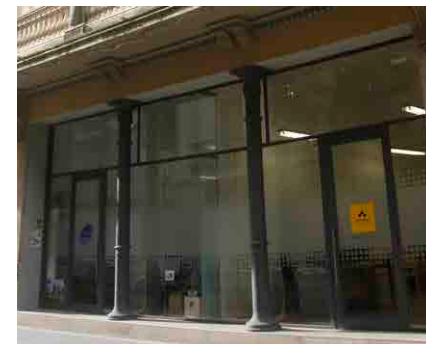
Amb l'objectiu d'impulsar projectes que tinguin un impacte positiu en la societat, les finances ètiques no han deixat de guanyar suport l'última dècada al conjunt de l'Estat. Segons el recent Baròmetre 2019 de les Finances Ètiques –presentat fa poques setmanes–, aquest tipus d'entitats van gestionar un estalvi de 2.245 milions d'euros a l'Estat l'any passat i compten amb gairebé 195.000 usuaris. El context d'accelerada concentració de la banca convencional pot ser una oportunitat per impulsar-les?

Nina González, que és la coordinadora de Finançament Ètic i Solidari (FETS) –l'associació que elabora el Baròmetre–, exposa que “en l'anterior crisi hi va haver un increment molt elevat de la banca ètica”. “Ara haurem de veure si es torna a posar en valor la voluntat de recuperar el control democràtic del sistema financer”, afegeix. Tot i reconèixer que ara mateix hi ha un “cert estancament” en el volum d'usuaris de la banca ètica, destaca que el nombre de préstecs concedits no ha deixat de créixer i subratlla que la morositat del sector “és molt baixa”. En concret va tancar el 2019 a l'1,84%, menys de la meitat de la que tenen les finances convencionals.

Entre altres, les finances ètiques a l'Estat apleguen entitats com ara Coop57, Fiare Banca Ètica, Triodos, Oikocredit, Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA) o l'asseguradora Arç Cooperativa, i sobretot donen crèdit al sector ambiental –el 34,77% del

volum de préstecs el 2019–, tot i que estan creixent amb força l'habitatge –sobretot projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús– i també les Administracions públiques, una línia de treball que, segons González, “segurament s'anirà consolidant”.

En aquest sentit, la coordinadora de FETS destaca que busquen “donar resposta a les necessitats reals de l'entorn, justament l'extrem oposat al que fa la banca convencional, i això permet anticipar-se a les demandes ciutadanes”. González reivindica la transparència del sector, en contrast amb un “sistema financer absolutament opac” que encara ho serà més a mesura que avancin els processos de concentració. “En les finances convencionals no tenim cap mena de control sobre el que es fa amb els nostres diners, mentre que en les ètiques sí que ens en podem informar”, conclou. Projectes contaminants o que fomentin l'especulació immobiliària segueixen que no hi rebran crèdit.

COOP57

“Caldrà veure si hi ha voluntat de recuperar el control democràtic del sistema financer”

“Les entitats ètiques donen resposta a les necessitats reals de l'entorn”